

3. Williamson C. Pseudonymization vs. anonymization and how they help with GDPR. Protegrity blog (Jan 5, 2017). URL:<https://www.protegrity.com/blog/pseudonymization-vs-anonymization-help-gdpr>

4. Janecek V. Ownership of personal data in the Internet of Things // Computer law & security review. – 2018. – № 34. – P. 1039-1052.

5. DeBord M. Who owns connected car data? URL: <https://www.weforum.org/agenda/2015/09/who-owns-connected-car-data/>

Мартинюк Едуард Іванович,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії факультету історії та філософії Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова

Никитченко Олена Едуардівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури гуманітарного факультету, Одеського національного політехнічного університету

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ РЕЛІГІЇ: ПРАВОВИЙ ВИМІР

I. Наше розуміння віртуалізації релігії найбільш системно викладено в статті [1]. Саме там ми визначаємо, що цей термін характеризує один з багатьох конвергентних процесів, а саме зростання ролі кібернетичних засобів інформації та комунікації у сучасному релігійному житті.

II. В зв'язку з швидким зростанням ролі інформаційних технологій в період розширення пандемії «COVID-19», вивчення цього процесу безумовно актуалізується.

III. Ця проблема має вивчатися з усіх боків і, мабуть, не в останню чергу з правової точки зору і не тільки лише тому, що навіть у найбільш демократично розвинутих країнах, значно зросли карантинні заборони у сфері колективної діяльності релігійних організацій, а і тому, що і до цього вже почалось глибоке занурення релігійного життя в соціальні мережі.

IV. Наше завдання ми формулюємо як виокремлення лише тих рис віртуалізації релігії, які нагально потребують правознавчого та юридичного вирішення.

Зараз усі юзери мережі підпорядковані діючим системам права, і віртуальне вже не перше десятиріччя вирішує деякі проблеми за рахунок діючих норм.

Діджиталізація охоплює все більше аспектів релігійного життя (наприклад, «роботизація», «кіборгізація», створення штучного інтелекту і т. інше) відносно яких існують навіть погрози унеможливлення існування

людства, але усталеного юридичного регулювання стосунків між людьми у цій площині ще не існує, за виключенням деяких казусів.

V. Мабуть, перше за все, треба зафіксувати сучасний плюралізм віртуальних світів, що конкурують, який прийшов на зміну моновіртуальній для більшості віруючих релігійній свідомості, що не заперечує історичному факту «двовір'я», чи релігійному синкретизмові попередніх століть, та має вплив не лише у соціальній мережі кіберпростору.

VI. Комп'ютерна мережа зараз надає можливість використання її як: а) засобу централізації релігійного життя в усіх його проявах, так і для б) автономізації всіх рівнів носіїв релігії (групових чи індивідуальних і т. ін., чи взагалі, г) виключити ігнорувати чи заперечувати існування цієї сфери віртуального світу, в житті користувачів.

VI. Поява суто віртуальних або ж онлайн релігій, чи інтернет – релігій, які сформувалися в мережі, доступні лише користувачам, та не мають структур за її межами. Вже зараз, є приклади виходу деяких з них (в основному пародійних релігій) за межі Інтернету, в зв'язку з чим виникають юридично значущі ситуації, в яких потрібне правове визначення їх діяльності в межах релігійної свободи, та інших понять, пов'язаних, наприклад, у пастафаріанців с сімейним правом, тощо [2].

VIII. Міфологізація самого інтернету (виникнення забобонів, марновірства серед користувачів соціальних мереж, пов'язаних з різними аспектами комп'ютерної діяльності, починаючи з історії виникнення інтернету, та молитов до адміну, та завершуючи нарративами про чудовиська, що перебувають в павутинні мережі.

IX. Поклоніння комп'ютерним технологіям – створення Ентоні Левандовським організації «Шлях майбутнього» в основі якої знаходиться вчення про «розвиток бога», заснованого на штучному інтелекті [3].

Створення роботів, як виконавців релігійно-значущих дій.

X. Проблема комп'ютерного бога: теорії, в яких місце Бога в творенні світу займає програма або програміст:

- створення цілого жанру ігор симуляторів бога [4] ;
- ідеї, що пов'язані з можливостями створення «бога» з використанням комп'ютерних технологій;
- обожнення самого інтернету.

XI. Релігійне насильство (булінг) у соціальних мережах. Ще у 2014 році було надруковано дослідження, в якому повідомили, що головними об'єктами кіберненависті в Україні є політики, націоналісти, росіяни, «западеньці» та греко-католики [5]. Див також. [6].

Зараз можна стверджувати, що серед користувачів українського інтернету значно побільшало проявів булінгу представників Української православної церкви (МП)

XII. Перелік проблем, що виникають у суспільній свідомості в зв'язку з амбівалентним подвоєнням сучасного світу на реальний та віртуальний можна продовжувати й продовжувати і всі вони можуть набирати релігійну значущість, навіть (як приклад) секс, бо навіть він стає дискусійним питанням в зв'язку з Інтернетом [7], а також, існування деяких форм життя і смерті в тому загалі, і після спочивання користувача (і тут конкретні юридичні наслідки можуть виникнути).

XIII. Окрім «бога» багато інших релігійних ідей претерпають зміни у своєму змісті (наприклад, реальність досягнення довготривалого життя, взагалі безсмертя; існування душі, пекла та раю і таке інше).

XIV. Вже зараз релігійна свобода в інтернеті порушується в деяких країнах. Наприклад, у Росії переслідуються і в реалі і в мережі користувачі за «образу релігійних почуттів»; та «екстремізм».

XV. Як і в інших царинах мережі в віртуальному релігійному житті зростає маніпулювання свідомістю та діями користувачів [8].

Наведених суджень, на наш погляд, достатньо, аби зробити головний висновок, що технології доповненої реальності можуть змінити незабаром усе наше життя і релігійне також. Віруючі усіх релігій отримають можливість приймати безпосередню участь у всіх подіях як реального так і віртуального світу.

Добре було б, щоб правові та моральні регулятори юридично значущих подій співпадали в обох світах та слугували надійним підґрунтям безконфліктного їх співіснування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мартинюк Е., Никитченко О. Віртуалізація як конвергентний процес сучасного релігійного життя. /Е.І. Мартинюк, О.Е. Никитченко/Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія: зб. наук. праць. – Одеса: Фенікс, 2016. – Вип. № 12 – 176с.; с.76-81.;

2. В Украине появилась новая религия для людей с хорошим чувством юмора (видео). События на ТК Украина. Пастафарианство получило широкую огласку и популярность URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/v-ukraine-poyavilasnovaya-religiya-dlya-lyudey-s-horoshim-chuvstvomyumora-696784.html>

3. Андрій Дмитрук. Культ штучного інтелекту. URL: <https://tureligious.com.ua/kul-t-shtuchnoho-intelektu/>

4. Гра в бога. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Гра_в_бога

5. Насильство сьогодні поширюється також і за допомогою соціальних мереж. URL: CREDO: <https://credo.pro/2018/03/202056>

6. Соціологи: серед головних об'єктів ненависті українських інтернет-коментаторів – греко-католики. URL: http://risu.org.ua/ua/index/all_news/community/social_questioning/42565

7. Виртуальний секс: порок или нет?// «Я газета», №6, 15-21 февраля 2016. – (Леди икс; lady – х (джерело))

8. Техніка маніпуляції: 8 прийомів у соцмережах. URL: CREDO: <https://credo.pro/2020/06/210769>

Ткалич Максим Олегович,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Запорізького національного університету

Дмитрів Володимир Степанович,
аспірант кафедри цивільного права
Запорізького національного університету

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ У СФЕРІ СПОРТУ

Сфера спорту розвивається досить динамічно як в Україні, так і в інших країнах світу. Відповідні відносини, які складаються між спортсменами, спортивними клубами, тренерами, спортивними посередниками та іншими суб'єктами, можуть бути врегульовані за допомогою договорів.

Всесвітня пандемія COVID-19 вразила майже всі сфери суспільного життя, зокрема, й спорт. Пандемія негативно вплинула і на можливість належного виконання учасниками відповідних відносин своїх договірних зобов'язань. Втім, спорт, як глобальне культурне явище, пристосовується до нових умов. Це ж стосується й особливостей договірних відносин у спорті, передовсім – професійному.

Отже, в Україні правові, організаційні, та соціально-економічні засади у сфері фізичної культури і спорту та регулювання суспільних відносин у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту визначає Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 року [1].

У свою чергу, ЦК України [2] у ч. 1 ст. 626 фіксує наступне визначення договору: домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Вітчизняне цивільне законодавство закріплює принцип свободи договору. Так, ст. 627 ЦК України передбачає, сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з